

PRECIOS DE SUBSCRIPCIÓN

Trimestre . . . 1'80 pesetas
Semestre . . . 3'50 id.
Un año . . . 6'25 id.

NÚMERO SUELTO:

15 cénts.

Para paquetes de varios números, precios convencionales

ORIENTACIONES NUEVAS

Juveniles

ORGANO CONFEDERAL DE LAS FUERZAS ECONÓMICAS Y SINDICALES DEL VALLES ORIENTALES

CUERPO DE REDACCION

Director y redactor:
FRANCISCO JANER BOIX

Dibujante y redactor:
CLAUDIO GIMEN

Redactores:
T. DORESTE
JUAN ANTÓ
VICENTE BUÑUEL
RAMON GARRELL
ISIDRO VIAPLANA

En Peñalva, con 'los pequeños libertarios'

¿Quién dijo «aquí fué Aragón»? Aragón renace contra el «delirium tremens» de los nuevos imperialistas. La guerra ha desmochado los núcleos familiares y los cuadros de la militancia. Pero ahí están los jóvenes y los niños dispuestos a perpetuar la tradición revolucionaria de un pueblo.

«Los Pequeños Libertarios» representan una organización modelo surgida en las bravas llanuras aragonesas. En Peñalva hemos tenido ocasión de poder apreciar la magnitud de estos valores en capullo, que es la infancia monegrina. En plena zona de guerra, los jóvenes y los niños, sin distinción de sexos, suplen los claros que impone la llamada a las trincheras.

Una carta de trazos correctos y en la que campea la sencillez, ha venido a requerirnos para una conferencia. Creímos encontrarnos con organizadores encorvados bajo su jiba de años y he aquí nuestro encuentro con «Los Pequeños Libertarios». Nuestro corresponsal es un niño de doce años que responde al nombre de Ramón Lahoz. A nuestro arribo al pueblo, el aludido tiene sus medidas tomadas para la recepción. El cortejo, pues así podemos nombrarle, se compone de unos cuarenta chavales oscilantes entre los nueve y trece años, a cual de ellos más avisado.

El pequeño aragonés viste pantalón de pana, prolongado hasta el tobillo. Este detalle le sugestionó e impulsó hacia la cima, ideal de la pubertad y la madurez. El local habilitado para el acto es la única escuela existente en el pueblo y que regenta la Colectividad. Peñalva se halla enclavada en el antiguo dominio caciquil de los Monegros. La Revolución hizo volar en fragmentos los moldes arcaicos del despotismo terrateniente. Pero la voz de las trincheras restó el impulso juvenil tan necesario en la tarea de reconstrucción revolucionaria. La Colectividad, no obstante, quedó en pie, desafiando todo asedio por parte de los residuos del despotismo estepario.

«Los Pequeños Libertarios» engloban a todos los chiquillos menores de catorce años. Su secretario, el pequeño Lahoz, nos presenta con cumplidos — que en nada rezan con la afectación —, a todos sus compañeros de Comité. Nos hallamos camino del local y la circunstancia no puede ser más pintoresca.

Un pueblo enclavado en plena estribación adyacente a la ribera del Cinca, protegido en la noche por la obscuridad contra las bárbaras incursiones aéreas, hace de mal transitar. Nuestros jóvenes acompañantes van provistos de pequeñas antorchas, lo que ofrece un tono procesional al cortejo.

La escuela es un amplio local, demasiado amplio para albergar tantos metros cúbicos de aire frío como el mismo hielo. Por la mañana, los pequeños han hecho sentir el peso de su organización a las autoridades locales. Se han personado, en comisión,

al Consejo para reclamar una estufa con que precaverse de una obligada interrupción de sus clases. Su tesón ha sabido vencer las dificultades. Cuentan ya con dos estufas, acontecimiento celebrado con el natural alborozo.

Las autoridades no dejan tampoco de interesarse por la «catadura» del conferenciante, mostrándose igualmente intrigados por los conceptos que pudieran exponerse. ¿Qué peligro es el que presumen? Los niños que supieron elegir un buen maestro sin atenerse a la cuadrícula del Magisterio, no han tenido menos tacto en elegir al disertante. Y éste, no menos voluntad ha tenido que empeñar para poder hacerse entender por un público tan particular como aplicado.

Al margen de la charla, de vuelos asimilables, lo más interesante es la organización de «Los Pequeños Libertarios», cuya junta se halla compuesta en la siguiente forma:

Secretario, Ramón Lahoz (12 años); vicesecretario, Antonio Cacho (13 años); bibliotecario y contador, Benito Cros (13 años); vocales, Macario Ro-

yo (13 años), Carmelo Cacho (11 años), Victoriana Lacruz (11 años) y Petra Cros (13 años).

Un dato curioso: «Los Pequeños Libertarios» acordaron en su asamblea de constitución:

1.º Lavarse y peinarse cotidianamente en culto a la higiene.

2.º Evitar los rencores y riñas, contribuyendo a disuadir a los infractores.

3.º Cooperar con los miembros de la Colectividad Confederada en la recogida de la aceituna y demás frutos, en la medida de sus posibilidades.

4.º Estimularse recíprocamente en el estudio, colaborando con el profesor.

Trazar el perfil psicológico del niño aragonés requiere capítulo aparte. Constituye uno de los elementos de estudio más atrayentes y de perspectivas optimistas.

Aragón cuenta con una nueva generación como garantía del mañana. La Revolución está en sus manos a salvo de toda decadencia y adulteración. El adolescente aragonés mantiene con su esfuerzo y sus excepcionales dotes la economía y el rescoldo renovador a pocos pasos de la trinchera. «Los Pequeños Libertarios» son un ejemplo de dignidad a imitar que tiene su asiento en el fecundo ambiente popular, cuna de todas las grandes revoluciones.

J. PEIRATS

(De FARO: 4 enero)

Un "rellevo"

Después de esperar sis setmanes aquest rellevo, vingueren una nit que, en començar-se, plovisquejava i amenaçava dificultar-lo; però a mesura que va anar acostant-se el nou dia i vegérem la claretat que ens portava, ens omplí d'entusiasme la idea d'anar a un poble de la reraguarda a descansar de les penallitades que ens deparava la trinxera aquests tres mesos que el fred es deixa sentir amb tota la seva intensitat, deparant-nos una vida força dura, amb els seus dies de pluja acompanyada de qualche borrasca de neu, com també de ventades, que ens fan pensar a totes hores que les terres d'Aragó no les oblidarem com altres èpoques de la nostra curta existència.

A les dues de la nit (que fou passada tota en vetlla) ens arribà el gros de les forces que ens venia a rellevar.

Tot seguit començà l'insistent so del telèfon a deixar-se sentir, avisant a les forces que havien d'ésser rellevades.

Corrien les ordres, i en mig d'aquell bati-bull que es va armar, caminàvem quasi per instint, ja que la foscor ens impedia veure el que passava vora nostra i en moltes ocasions topàvem amb diferents companys que el cansament els tenia estirats a terra...

Després d'acompanyar a les forces als parapets i posicions ocupats fins aquells moments per nosaltres, emprenguérem la caminada vers el lloc on ens esperaven els camions que ens havien de transportar a una distància de set quilòmetres. Passant el camí per unes torreneres i barrancs que, vistos a la sortida del sol, ens oferien un paisatge

digne d'ésser admirat per un amant de la Natura, però que nosaltres no li donàvem l'importància que es mereixia, car teníem el pensament posat en el fi del nostre viatge.

Arribats que fórem al lloc que ens esperaven els camions, els emprenguérem a l'assalt com podríem dir-ne, ja que tothom es procurava un lloc per poder descansar puix la nit passada en vetlla i la caminada ens havien deixat retuts.

Durant les quatre hores que durà el viatge fins al poble d'Azanuy, poguérem admirar el paisatge, que ens oferien els diferents pobles que travessàrem i les terres que es veien, cultivades per dones de diferent sexe i que, al nostre pas, aixecaven el puny victorejant la Llibertat...

Arribarem a les dotze hores a Azanuy, plens de pols i amb unes ganes d'acallar el nostre estómac, que ens demanava quelcom més que un tros de pa sec que ens l'havia satisfet per uns moments només.

S'organitzaren, tot seguit unes cuines a l'aire lliure, mentre que la caravana de cotxes anava arribant, oferint un contrast digne de mencionar, però que faltava de la inspiració d'aquells moments, no puc detallar-lo com es mereix.

La resta del dia la passà la gent buscant-se un lloc apropiat per a descansar, ja que el cansament ens obligava a fer-ho...

EDUARD MARTINEZ

De la secció de Transmissions - 501 Batalló

Camarada de la retaguardia:

Consulta a tu consciència i responde a esta pregunta:

¿Qué has hecho hoy para ganar la guerra?

BRUIXES!...

Vosaltres no hi deveu creure ¿oi? Doncs, jo sí.

Veritat que no són de les que volen muntades en escobres a les dotze de la nit, ni passen per esclatxes de les portes, forats de pany o gatones, però hi ha bruixes i de debò.

Vaig a presentar-vos en una que si no la coneixeu — ni jo — us enrecordarà d'altres que ni fetes ni pastades. La meua bruixa és la senyora Bàrbara, la Rosquetes. Aquest nom de Rosquetes li ve de quan era majordona del rector de Malfull, perquè, segons deia aquest, feia aquella unes rosques amb farina, ous i bacallà, que es fonien a la boca i era tant el que en feia menció de per tot, que a ella li quedà el nom de la senyora Rosquetes.

Es la mestressa de fer i desfer casaments i no és estrany; ella també en fou de casada — no amb el rector, no — amb el fuster de Cantallops, que era més tossut que cap anglès d'Espanya. Com ella era «la mar» de xafardera, aquell la plantà, posant-se a casa a una altra dona, quedant la seva com aquell que veu visions, però com que de joveneta havia fet broma amb el cabalé de can Maties quan estudiava per capellà, com que aquest ja havia cantat missa i adquirit la parroquieta del poble de Malfull, acudí allí per a provar sort i va tenir la sort de que aquest no sentia majordona i ¡miral va arrebregar-la. ¡Quan les coses han d'ésser!...

Va retirar-se de majordona, a la mort del seu senyor amo, però amb una poma per la sed, perquè dels interessos que cobrava dels diners deixats en hipoteques, vivia com una reina, havent fet qualche estraperlo amb un parell de cartes de gràcia que foren la ruïna de dugues famílies. ¡Eren uns lliberalots!, deia ella, ¡és clar!

A casa seva hi freqüentaven: la campanera, que era la que cobrava les cadires de missa; l'Esquifida, que era llevadora de secar i més tafanera, coses de l'ofici, deia ella; el vicari, que era un paio que es perdia de vista i molt amic de l'Esquifida i unes quantes noies que eren noies perpètuas, perquè els casoris passaven alts, però retallaven més que estisores de sastre.

En les tertúlies que es feien a casa la senyora Rosquetes, es garrbellava tot el del poble: el que es feia, el que no es feia i fins el que s'hauria de fer.

Quan una noia, rellicant-li la memòria, perdía el compte del temps i no sabia com tornar a lloc, acudia a la senyora Rosquetes i entre aquesta i el vicari li arreglaven un casori decorós... o el que fos: i si no, ho deixaven a mans de l'Esquifida, que encara que llevadora de secar (sense titol) diu que hi tenia tàctica per certs arranjaments. Això sí, tot es feia cristianament, encara que si el que pescaven per marit es negava a examinar-se de doctrina abans de tirar a la parella trona avall, no miraven prim. La qüestió era eixir de compromisos i que tot anés com una seda. Prou n'hi hagueren de mal agraits que, passats uns quants mesos del casori, movien la mar de soroll i escàndol, però aleshores sortia tot el coro seràfic dels tertulians de ca la Rosquetes i me'ls deixaven com uns draps bruts. Es el

que deien: qui no sàpiga de comptar, que no compti.

En canvi, ¿veieu?, el bordegàs de can Tuxó, que és vertaderament un tros de pa, que va casar-se amb l'Encarnación de can Titella, està més content que un gos amb un os. I això que no és pas un os el que va arrebregar per muier en Tòfol de can Tuxó, perquè és honicola l'Encarnación i ¡l'estimal, johl, ¡si fins va deixar de fer de majordona de mossèn Pere Llarch, on hi estava com una reina! Res, el va volguer com una boja, casant-s'hi sense perdre temps en relacions amoroses, depressa, depressa, i era tanta la que portava que ¡ca, barre! no feia pas mes de mig any que eren casats que va tenir un vailet més maco que un sol i cepat com un trabucaire.

Això de trabucaire és un dir, però, sense malícia; no val a pensar mal. Es que a mossèn Pere Llarch, males llingües li deien el Trabucaire perquè en l'última guerra civil, la va córrer tota amb els carlins. Essent estudiant, es feu del requeté.

Res, que en Tòfol no hi veu de content i l'Encarnación està tan agrada del vicari, de la senyora Rosquetes, de l'Esquifida i coro seràfic de noies per perpetuam, que crec que fins se les menjaria a petons ¡no al vicari, no fumem!, als demés.

El que no pot veure la senyora Rosquetes són aquests casaments tan desiguals, no per les edats, per les creences. Això de que hi hagi matrimonis que el marit s'oposí a que sa muier vagi a confessar-se, no ho pot dragar. I no para fins que amb ses maranyes logra dividir-los, i es comprèn, ¡la feina que té per a desembutar-t'el d'aquests matrimonis que no desembuten voluntàriament al quiose dels pecats! Doncs, però que serveixen els confessionaris? Es que ella i els seus contertulians tenen necessitat d'assabentar-se de tot el que passa al poble.

Si cap d'aquests descreguts necessita qualche quantitat per eixir d'apurs, no li nega la senyora Rosquetes; però en les hipoteques, com que sols cobra el sis per cent, s'hi fa constar, si són mil pessetes, mil cinc cèntes, cobrant el rēdit d'aquestes. Es el que diu ella: «Així els ensenyaré el camí recte del cel i els faré anar drets», encara que el que els fa anar és molt torts, ¡pobrets!

Per això hi ha qui diu que tota la nissaga de Rosquetes, vicari, Esquifida i aquelles noies, que en són perquè passen alts, totes són unes bruixes, les vertaderes bruixes, encara que no passen per les esclatxes de les portes, forats de pany, gatones, ni volen muntades en escobres.

Oi que sí que ho són? Semblal...

CLAR-I-NET

Cuando oigas las señales de alarma, refugiate.

La serenidad, ahuyenta el peligro.

El pánico, lo acerca.

Y tu vida es necesaria para la causa que nos es común.